

do 80 cm v prsni višini. Drugi osebki v raziskovanih šopih, največ 12 v šopu, so bili stari od 20 do 25 let, s premerom debla od 3 do največ 10 cm in največ 2,5 m visoki.

Ali so manjši in mlajši osebki v šopu res nastali z vegetativnim razmnoževanjem, ugotavljamo najprej tako, da iščemo ostanke zasute veje oziroma grobanice v tleh, to je povezavo med domnevno matičnim drevesom in drugimi osebki v šopu. Če ostanke grobanic še najdemo, dokažemo vegetativni nastanek posameznih osebkov. Predvsem pri starejših osebkih sledov vegetativnega nastanka navadno ne moremo več najti, ker v nekaj desetletjih ostanke morebitne povezave z matičnim drevesom izginejo. V takih primerih si moramo pomagati z biokemičnimi genetskimi analizami, s katerimi ugotavljamo t.i. izoencimske polimorfizme. Če dobimo enak rezultat za domnevno matično drevo in za posamezne osebke v šopu, dokažemo njihov vegetativni nastanek. Metoda raziskave je v

članku natančneje opisana. Rezultati raziskave so pokazali, da velika večina mlajših osebkov v smrekovih šopih nastane na vegetativni način in le vsako peto drevesce zraste iz semena. Če upoštevamo še iz semena zrasla drevesca zunaj šopov, je polovica vseh osebkov smrekovega mladja vegetativnega porekla. Dalje je raziskava pokazala, da je sposobnost vegetativnega razmnoževanja pri smrekah v visokogorju tudi nekje genetsko pogojena in da te sposobnosti ne moremo pričakovati pri vsakem smrekovem osebku.

Članek je zanimiv za vse tiste, ki se ukvarjajo z genetiko in biokemičnimi genetskimi analizami. Poleg tega naj nas članek spomni na možnost vegetativnega razmnoževanja smreke v našem visokogorju, npr. v Triglavskem narodnem parku. To je za zdaj še popolnoma neobdelana tematika.

Dr. Marjan Zupančič

NAŠI ZASLUŽNI GOZDARJI

Belia Just-Pravdoje

Rodil se je 2. novembra 1853 v vasi Male Žablje v Vipavski dolini. Gozdarstvo je študiral v Križevcih. Izpit za samostojno upravljanje v gozdnem gospodarstvu je opravil v Zagrebu.

Slovenec po rodu ni nikoli deloval na Slovenskem. Zaslužen je za ozelenitev otoka Raba. S pogodzovanjem neplodnih površin na otoku Rabu so na njegovo iniciativo in pod njegovim vodstvom začeli leta 1885. Sadike za pogodzitev otoka je Belia vzgajal v za ta namen osnovani gozdni drevesnici v zalivu Sv. Margarete. Poleg gozdnih so v drevesnici vzgajali tudi sadne sadike.

Že skoraj pred 150 leti je predvidel velik pomen parka v turističnem mestu Rabu. Zasnoval ga je na neplodnem pašniku Komrčarju. Belia je bil tudi strokovni upravitelj

znamenitega gozda Dundo pri naselju Kapor na otoku Rabu, ki je edinstven gozd zimzelenega hrasta *Quercus ilicis* v Sredozemlju in je tudi študijski objekt gozdarske fakultete iz Zagreba. Gozdar Belia je za ta gozd leta 1904 izdelal ureditveni načrt, ki vključuje vse gozdnogojitvene in gozdnovarstvene smernice.

Gozdarski strokovnjak Belia je umrl 15. julija 1923 v Rabu. Za pogodzitev celotnega otoka in posebej za zasnovo in ureditev mestnega parka mu je leta 1924 občina Rab postavila spominsko ploščo.

Lit.: Petračić, A., Pravdoje Belia, Ob stoletnici njegovega rojstva, GozdV 11, 1953, s. 150.

— Just Belia (Pravdoje), pogodzovalac otoka Raba, GozdV 43, 1985, s. 296–298.